

Національний авіаційний університет
Навчально-науковий інститут неперервної освіти
Кафедра менеджменту зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи
з дисципліни

«Етика бізнесу»

Київ - 2018

ВСТУП

Дисципліна "Етика бізнесу" є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, які формують сучасне психологічне мислення фахівця в області управління.

Дана навчальна дисципліна ґрунтується на багатьох навчальних дисциплінах, а саме:

1. Правознавство.
2. Соціологія.
3. Економічна теорія.
4. Мікроекономіка.
5. Макроекономіка.
6. Організація підприємницької діяльності.
7. Психологія.
8. Менеджмент.
9. Управління персоналом.
10. Ділове адміністрування.
11. Публічне адміністрування.
12. Організаційна поведінка.

Дисципліна "Етика бізнесу" має в основному прикладний характер і передбачає формування у ділових людей відповідних психологічних та моральних якостей, як необхідних умов повсякденної професійної діяльності, що передбачає їх спілкування одне з одним, підвищення загальної та комунікативної культури.

Метою викладання дисципліни є формування у студентів сучасного мислення та спеціальних знань у галузі менеджменту підприємницької діяльності в цілому та етики бізнесу зокрема, розкриття сучасних наукових концепцій, понять, методів та технологій підвищення ефективності управління бізнесом завдяки правильному використанню менеджерами різних рівнів філософських та етичних принципів ведення бізнесу та створення цілісної системи соціально-психологічного управління бізнес-процесами конкретного підприємства.

Під час вивчення дисципліни студенти мають отримати нові знання, уміння і навички, знайомляться з методами надбання знань з фаху, визначають коло питань, якими вони повинні оволодіти під час навчання в Університеті та які потрібні в майбутній професійній діяльності. Це визначає тематичну структуру курсу.

Ділова людина — чи то бізнесмен, менеджер чи власник підприємства — повинна обов'язково вміти чітко і зрозуміло формулювати свою точку зору, аргументувати свою позицію, аналізувати висловлювання партнера, критично оцінювати відповідні пропозиції. Необхідною умовою цього є вміння слухати, вести бесіду, створити доброзичливу атмосферу, уміння справити позитивне враження, відповідна завчасна підготовка.

У центрі уваги цього курсу — особистість менеджера, керівника. Не досить володіти знаннями, вміннями, методами спілкування, щоб бути хорошим фахівцем. Потрібно мати ще й відповідний рівень внутрішньої культури. Морально-етичні проблеми особистість вирішує залежно від своїх базових життєвих принципів.

Етика бізнесу — це наука, яка оперує відповідними знаннями, теоріями, методами, методологією, і водночас мистецтво, тому що залежить від світосприйняття та здібностей особистості.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни є:

- вивчення термінологічної бази з етики та філософії бізнесу;
- обґрунтування ролі бізнесменів та менеджерів в системі менеджменту підприємницької діяльності;
- вивчення принципів соціальної відповідальності бізнесу;
- формування вмінь щодо планування та організації коректних ділових стосунків між підприємцями зокрема та між бізнесом і суспільством в цілому;
- обґрунтування вибору форм і методів морального впливу на контрагентів, конкурентів та на підлеглих;
- вивчення форм психологічного контролювання та регулювання бізнесової діяльності;
- формування кодексу етичної діяльності бізнесмена.

- надати уміння самопізнання;
- лекційні заняття мають розкрити вузлові теоретичні питання курсу і разом з семінарськими заняттями повинні сприяти самостійному вивченню літератури, використанню знань в практичній роботі.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

У процесі проміжного контролю залишкових знань студенти виконують домашнє контрольнє завдання, метою якого є набуття практичних навичок самостійного пошуку необхідної інформації, короткого і точного висвітлення тих чи інших питань з дисципліни "Етика бізнесу", збору, обробки і творчого осмислення навчально-методичних і фактичних матеріалів, які відносяться до цієї дисципліни.

Своє завдання (два теоретичних питання) студент визначає самостійно за початковою літерою свого прізвища (або за допомогою викладача), користуючись наведеною нижче таблицею:

Перша літера прізвища	Номера питань	Перша літера прізвища	Номера питань
А	1, 42	П	16, 27
Б	2, 41	Р	17, 26
В	3, 40	С	18, 25
Г	4, 39	Т	19, 24
Д	5, 38	У	20, 23
Е	6, 37	Ф	21, 42
Є	7, 36	Х	22, 11
Ж	8, 35	Ц	23, 20
З	9, 34	Ч	24, 19
І, Й	10, 33	Ш	25, 18
К	11, 32	Щ	26, 17
Л	12, 31	Ю	27, 16
М	13, 30	Я	28, 15
Н	14, 29	-	-
О	15, 28	-	-

Обсяг контрольної роботи має складати 10-15 стор. друкованого тексту .

Після основного тексту мають бути подані висновки автора та наведено список використаних літературних джерел.

ТЕМАТИКА КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

1. Етика бізнесу як галузь економічного і філософського знання.
2. Взаємозв'язки етики з іншими науками.
3. Методологічні принципи етики.
4. Джерела і способи добування етикою бізнесу емпіричного матеріалу.
5. Мова етики бізнесу і її співвідношення з мовою моралі.
6. Сутність основних категорій етики бізнесу.
7. Добро і зло. Справедливість. Совість (сумління). Гідність і честь. Ідеал (моральний).
8. Концепція філософії життя.
9. Етика екзистенціалізму.
10. Етика прагматизму.
11. Етика неопозитивізму.

12. Етика психоаналізу.
13. Взаємні стосунки підприємства та органів влади.
14. Мораль як форма суспільної і особистісної свідомості.
15. Природа, сутність, особливості і структура моралі.
16. Психологія підприємницького ризику.
17. Етика бізнесу і етичні норми православного християнства.
18. Етичний аспект взаємодії людини з довкіллям.
19. Етичні принципи і норми ділових людей. Етико-економічна концепція Г. Форда.
20. Соціальна стратегія. Вибір соціальної стратегії. Стунінь патерналізму керівництва на підприємстві.
21. Психологічний підхід при виборі керівником мотиваційних засобів залучення працівників до високопродуктивної праці. Раціональне поєднання заохочень і стягнень.
22. Чотири рівні системи регулювання ділової етики: етичні принципи, нормативні акти, колективи співробітників, індивідуальні мотиви. Типи трудових колективів: «Згряя», «Сім'я», «Автобус», «Вулик», «Стадо».
23. Заходи щодо підвищення етичності співробітників. Розробка етичних нормативів, створення комітетів з етики, проведення соціальних ревізій, особистий приклад керівника.
24. Етика і етикет: єдність і розбіжності.
25. Діловий етикет і його основні принципи та засади.
26. Національні особливості етики ділового поведіння.
27. Особливості ділової етики і етикету в західноєвропейських країнах.
28. Особливості ділового поведіння в США, Канаді і Австралії.
29. Культура підприємницької діяльності.
30. Сприйняття суспільством ділової етики і соціальної відповідальності. Три етапи сприйняття: максимізація доходів, піклувальне управління, соціальне управління.
31. Сутність соціальної відповідальності бізнесу.
32. Аксиологічні детермінанти соціальної відповідальності бізнесу.
33. Напрями підвищення соціальної відповідальності бізнесу на місцевому рівні.
34. Стан, завдання та перешкоди посилення соціальної відповідальності бізнесу в Україні.
35. Релятивізм як філософсько-етичне вчення.
36. Утилітаризм як ідеалістичне філософсько-етичне вчення, в основі якого лежить оцінювання речей, предметів, процесів, явищ з точки зору їх корисності, можливості їх використання для досягнення цілей і задоволення
37. Розвиток утилітаризму економістами австрійської школи у вигляді теорії корисності.
38. Утилітаризм як принцип оцінювання всіх предметів, процесів, явищ, відомостей тільки з огляду їхньої корисності, можливості служити засобами для досягнення яких-небудь цілей.
39. Феномен соціальної відповідальності менеджера. Етика й соціальна відповідальність менеджменту.
40. Корпоративна соціальна відповідальність.
41. Стилї управління
42. Вимоги до сучасного менеджера

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні рекомендовані джерела.

1. Єлізарова І. А. Стиль ділового успіху. Навчальний посібник -К.: Кондор, 2007 — 160с.
2. Как выгодно быть добрым: Сделайте свой бизнес социально ответственным / Туркин С. — М.: Альпина Бизнес Букс, 2007. — 381с.
3. Котлер Філіп, Лі. Ненсі. Корпоративна соціальна відповідальність. — К.: Агенція «Стандарт», 2005. — 560 с.
4. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин. Навчальний посібник -К.: Кондор, 2009 - 356с.
5. Скібіцький О. М., Матвеев В. В., Скібіцька Л. І. Організація бізнесу. Менеджмент підприємницької діяльності / Навчальний посібник. — К.: Кондор, 2011. — 912 с.

6.Скібіцький О. М., Матвеев В. В., Жаворонков В. О. Соціально психологічні аспекти. Менеджмент підприємницької діяльності / Навчальний посібник.— К.: Кондор, 2011.— 786 с.

Додаткові рекомендовані джерела.

- 1.Аверин А. Н. Социальная политика и социальная ответственность предприятия. — М.:Издательство «Альфа-Пресс», 2008. — 96с.
- 2.Кричевский Н. А., Гончаров С. Ф. Корпоративная социальная ответственность.2-е изд. — М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и К⁰», 2008. — 216 с.
- 3.Тофтун М. Г. Етика: Навч. посібник. – К.: ВЦ «Академія», 2006. — 416 с.
- 4.Скібіцька Л. І. Діловодство. Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2006. — 224 с.
- 5.Скібіцька Л. І. Лідерство та стиль роботи менеджера. Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 192 с.
- 6.Скібіцька Л. І. Конфліктологія: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2009. – 384 с.
- 7.Скібіцька Л. І. Організація праці менеджера. Навч. посіб. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 360 с.
- 8.Скібіцька Л. І., Скібіцький О. М. Менеджмент підприємницької діяльності. Книга 1. Організація бізнесу: Навч. посібник. – К.: Кондор, 2009. – 896 с.
- 9.Скибицкий Э.Г., Скибицкая И.Ю. Основы делового общения: Учебное пособие. — Новосибирск: НГАСУ, 2008. — 388 с.
10. Данильчук Л. А. Основы имиджа и этикета. Учеб. пособие. — К.: Кондор, 2009.
11. Організаційна культура та корпоративний імідж підприємства: навч. посібник / Т.О. Дяченко, Л. І. Скібіцька – К.: Освіта України, 2011. — 248 с.
12. Палеха Ю. І. Етика ділових відносин. Навч. посібник. — К.: Кондор, 2009.